

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدل‌سازی ساختاری-تفسیری

۴

ابراهیم نصیری^۱

آتوسا قاسمی‌نژاد دهکردی^۲

میشم شعبانی‌نیا^۳

[10.22034/ssvs.2023.2909.3118](https://doi.org/10.22034/ssvs.2023.2909.3118)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۴/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰

هدف این پژوهش، تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدل‌سازی ساختاری-تفسیری بود. این تحقیق بر اساس هدف از نوع کاربردی، از نظر عمق بررسی روش از نوع اکتشافی و شیوه انجام این تحقیق به صورت کیفی بود. جامعه آماری شامل نخبگان علمی (اساتید دانشگاه) و نخبگان تجربی (مدیران ورزش در سطح ادارات متولی) بودند. نمونه آماری در بخش کیفی به صورت نمونه‌گیری هدفمند از نوع موارد مطلوب بود که با ۱۳ نفر از خبرگان مصاحبه شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. جهت تعیین پایایی از مقبولیت، قابلیت انتقال و قابلیت تأییدپذیری استفاده شد و ضریب ($0.86/20$) به دست آمد و پایایی مصاحبه تأیید شد. همچنین به منظور ترسیم مدل تفسیری-ساختاری از نرم‌افزار *Micmac* استفاده شد. پس از تحلیل مصاحبه‌ها، ۲۶ شاخص در قالب ۴ مفهوم در حیطه تهدیدات و ۲۰ شاخص در قالب ۴ مفهوم، در حیطه فرصت‌ها به دست آمد.

نتیجه مدل‌سازی تفسیری-ساختاری نشان داد بیشترین میزان تاثیرگذاری مربوط به مولفه مشکلات مدیریتی و بیشترین میزان تاثیرپذیری نیز مربوط به فرصت تبلیغات بود. با توجه به تاثیرگذاری بالای مشکلات مدیریتی در خارج از سیستم ورزش، لزوم هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف و اهمیت پرداختن به ورزش در سازمان‌های غیرورزشی احساس می‌شود.

واژگان کلیدی: ورزش قهرمانی، استان خوزستان و مدل‌سازی ساختاری-تفسیری.

^۱دانشجوی دکتری، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

^۲استادیار، گروه تربیت‌بدنی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Ghaseminezhad_sport@yahoo.com

^۳استادیار، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

مقدمه

با افزایش چشمگیر نقش ورزش در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی کشورها، پیشرفت در زمینه ورزش به یکی از اولویت‌های راهبردی برنامه‌ریزان در کشورهای مختلف دنیا تبدیل شده است. برنامه‌ریزی، اساس توسعه هر سیستمی محسوب می‌شود و مقوله ورزش قهرمانی نیز از این موضوع مستثنی نیست. ورزش قهرمانی در صورتی می‌تواند به چشم‌انداز مشخص دست یابد که اهداف بلندمدت برای آن تدوین شده باشد و به برنامه‌های عملیاتی تبدیل شوند (علی‌دوست قهفرخی و همکاران، ۱۳۹۳). کسب عنوان در رویدادهای ورزشی بزرگ و بین‌المللی که در کانون توجه بسیاری از کشورها قرار دارد، می‌تواند شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی یک جامعه را تحت تاثیر قرار دهد. از این رو، بسیاری از کشورها در تلاش‌اند با برنامه‌ریزی، ورزشکارانی را آماده و روانه مسابقات کنند که موفقیت آن‌ها را در رویدادهای بزرگ تضمین کند. یکی از ابعاد ورزش که می‌تواند انگیزه‌های مناسبی برای ورزش کردن در افراد جامعه به ویژه جوانان ایجاد کند، ورزش قهرمانی است. روند صحیح حرکت در راستای ارتقای سطح ورزش قهرمانی می‌تواند متضمن ارائه راه‌کارها برای پیشرفت آن ورزش و همچنین شناسایی مشکلات و ضعف‌های پیش روی آن ورزش باشد (گرین و هولیهان^۱، ۲۰۰۵).

تمرکز اصلی توسعه ورزش بر درک موضوعات تشویق‌کننده مشارکت ورزشی و موثرترین رویکردها برای بازاریابی فرصت‌ها و مزایای مشارکت است (کیوکی‌تا و ناسی^۲، ۲۰۲۰). در سطح جهانی، تصمیمات مربوط به توسعه ورزش قهرمانی توسط دولت‌ها، ارگان‌های حاکم بر ورزش و سایر منابع سیاست‌گذاری برای دستیابی به اهداف وسیع‌تر ادامه یافته است (توماس^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). اهداف این تصمیمات اغلب در مدل‌های هرمی توسعه ورزش نشان داده شده است. در چنین مدل‌هایی، سیاست‌گذاران و مدیران ورزشی بر پایه هرم و افزایش مشارکت ورزشی جمعی تمرکز می‌کنند. با توسعه زیربنای مشارکت، فرصت‌های بیشتری برای توسعه توانایی‌های شرکت‌کنندگان با استعداد و هدایت آن‌ها به سمت سطح رقابت‌های قهرمانی وجود دارد که در راس هرم به تصویر کشیده شده‌اند (چوی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). اثرات مطلوب رویکرد هرمی شامل افزایش جمعیت فعال است که منجر به منافع اقتصادی از یک شهروند سالم‌تر، و اعتبار

¹ Green & Houlihan

² Kiékiéta & Nassè

³ Thomas

⁴ Choi

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

و افتخار در میان مردم در نتیجه داشتن یک منبع استعداد بزرگتر برای انتخاب ورزشکاران برای آموزش و رقابت در سطح قهرمانی می‌شود. با وجود این، مدل‌های هرمی قادر نیستند مسیرهای بسیار پیچیده‌ای را که شرکت‌کنندگان بااستعداد برای رسیدن به سطوح قهرمانی ورزش خود طی کرده‌اند، پشتیبانی کنند. چنین مسیرهای پیچیده‌ای برای نسل‌های مختلف ورزشکاران وجود داشته است. برای اینکه یک سیستم ورزشی بتواند به طور موثر و کارآمد استعدادهای قهرمانی ورزشی را تولید کند، باید چارچوب‌های جذاب، حفظ و انتقال درک شود (برگ¹ و همکاران، ۲۰۱۸).

در دنیای ورزش، بیشتر پروژه‌های تحقیقاتی به بررسی عوامل موثر بر توسعه ورزش در آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین پرداخته‌اند. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که توسعه مدیریت و رهبری و کارآفرینی در صنعت ورزش به منظور استفاده بهینه از ظرفیت این صنعت به روشی خلاق و پایدار از جمله راهبردهایی است که کشورهای پیشرو در صنعت ورزش به دنبال آن هستند (هادیان و همکاران، ۲۰۲۰). ادبیات توسعه ورزش تاثیر دو عامل مربوط به آموزش- به عنوان مثال، کمیت و زمان تمرین و بازی- و عوامل روانی اجتماعی- به عنوان مثال، تاثیر خانواده، همسالان، مربیان و کارکنان پشتیبانی- را نیز در توسعه موفق ورزشی ورزشکاران مهم تلقی می‌کنند (توماس و همکاران، ۲۰۱۹). همانطور که سوتیریادو² و همکاران (۲۰۱۴) توضیح دادند، هدف از پروسه جذب افزایش آگاهی و مشارکت در میان شرکت‌کنندگان عمومی و پرورش شرکت‌کنندگان جدید که توانایی بالقوه تبدیل شدن به بازیگران نخبه را دارند، است. محققان قبلی چندین مسئله مهم را نشان داده‌اند که چرا یک فرد ممکن است یک ورزش خاص را نسبت به سایر موارد انتخاب کند. حمایت اجتماعی اغلب عامل موثری برای تشویق یک شرکت‌کننده به ورزش است (مولیادی³ و همکاران، ۲۰۲۰)- در حالی که تاثیرات قابل توجه اجتماعی برای هر فرد متفاوت خواهد بود. برای مثال مربیان، دوستان، خواهر و برادرها، همسران و والدین هر کدام تاثیرات جداگانه ای دارند. چنین تاثیراتی می‌تواند بر انگیزه، عادات تمرینی، پذیرش مربی‌گری، مهارت‌های رهبری و تصمیم‌گیری یک ورزشکار تاثیر بگذارد. قابلیت دسترسی به ورزش همچنین برای شرکت‌کنندگان در انتخاب ورزش نسبت به سایر کاربردهای زمان خود بسیار حیاتی است. همچنین اگر افراد از نظر ایمنی در رشته ورزشی نگران باشند یا

¹ Berg

² Sotiriadou

³ Moelyadi

این رشته ورزشی نیاز به سفرهای طولانی مدت و دور ماندن از خانواده داشته باشد، افراد کمتر در آن رشته ورزشی جذب می‌شوند (برگ و همکاران، ۲۰۱۸).

ورزش به عنوان بزرگ‌ترین پدیده اجتماعی در دنیا، در زندگی انسان‌ها نقش بسیار مهمی دارد (گو^۱، ۲۰۲۰). در واقع ورزش از ملزومات زندگی معاصر گردیده و بخشی از فرهنگ و هویت ملل محسوب می‌شود. تغییر و تحولات جهانی مقوله‌های زندگی معاصر، تربیت بدنی و ورزش را از ضروریاتی ساخته که دوری از آن اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد و از ضروری‌ترین نیازها و اساسی‌ترین مسائل جوامع بشری است؛ به طوری که کمتر کشوری را می‌توان یافت که فاقد سازمان ورزشی باشد. در بسیاری از جوامع پیشرفته امروزی جایگاه تربیت بدنی و ورزش برای پیشبرد اهداف کلان هر کشور مشخص و بدیهی است. از سوی دیگر، در دنیای کنونی که با سرعت سرسام‌آور در حال تغییر است، دیگر نمی‌توان از تصمیم‌گیری‌های یکباره و مبتنی بر قضاوت شهودی استفاده کرد و سازمان‌هایی موفق خواهند بود که بتوانند از علم مدیریت راهبردی نهایت استفاده را ببرند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۵). در این راستا توسعه تربیت بدنی و ورزش به عنوان زمینه ساز تامین و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست، بخشی از برنامه‌های توسعه ملی به شمار می‌آید (کاشف و همکاران، ۱۳۹۷).

امروزه ورزش به عنوان ابزار چندبعدی با تاثیرات گسترده و نقش ارزشمند، یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمانی و روانی و اجتماعی فایق آیند. تحقیقات متعددی روشن ساخته‌اند که پرداختن به تفریحات سالم به ویژه فعالیت‌های ورزشی، آثار مثبت فراوانی در سلامتی جسمی و روانی انسان دارد. شرکت افراد به سمت ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی، سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می‌شود (اوروس و لاکوب^۲، ۲۰۱۶).

ورزش قهرمانی به دلیل ظرفیت‌های اجتماعی و سیاسی آن، نقش و جایگاه مهمی در توسعه ورزش کشورها دارد و توسعه آن از چالش‌های مهم دولت‌ها به ویژه در کشورهای در حال توسعه است. لازمه اینکه افراد جامعه را به سوی ورزش قهرمانی تمایل پیدا کنند، ایجاد یک تفکر راهبردی جامع و کامل می‌باشد (کالت^۳ و همکاران، ۲۰۱۹)، چرا که تفکر راهبردی در جست و جوی چرخه‌های زاینده و پاینده برای سازمان است و بیشتر سازمان‌ها و نهادهای دیگر حوزه‌ها برای بقا و دوام در عرصه رقابت جهانی به سازمانی

¹ Gu

² Oros & Iacob

³ Collet

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

راهبردمحور تبدیل شده‌اند، (آهنگری و همکاران، ۲۰۲۰). تا زمانی که برای یک سازمان هدفی مشخص نشود، آن سازمان نمی‌داند به کجا می‌خواهد برود و اگر هدف مشخص شود، ولی برنامه‌ریزی نشود، آن سازمان نمی‌داند چگونه به آن هدف برسد. بنابراین هر سازمانی که به دنبال موفقیت است باید اهداف مشخص داشته باشد و نحوه و زمان رسیدن به آن هدف را نیز تعیین کند، بر اساس برنامه تعیین شده به سمت اهداف مورد نظر پیش برود و همواره ناظر بر حرکت خود باشد تا انحرافات احتمالی را شناسایی و تعدیل کند (رشید لمبر و همکاران، ۱۳۹۲). ورزش قهرمانی نتیجه عملکرد یک کشور در پدیده ورزش محسوب می‌شود و شاید به همین علت کشورهای مختلف سرمایه‌گذاری‌های زیادی انجام می‌دهند تا در مسابقات بین‌المللی مختلف نتایج مناسبی بگیرند. از سوی دیگر، در دنیای کنونی که با سرعت سرسام‌آور در حال تغییر است، دیگر نمی‌توان از تصمیم‌گیری‌های یکباره و مبتنی بر قضاوت شهودی استفاده کرد و سازمان‌هایی موفق خواهند بود که بتوانند از علم مدیریت راهبردی نهایت استفاده را ببرند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۵). بنابراین با توجه به ظرفیت استان خوزستان و وجود استعدادها و ورزشی باید گفت لزوم بررسی همه جانبه در مورد ضعف‌ها و قوت‌های موجود ورزش قهرمانی احساس می‌شود (کاشف و همکاران، ۱۳۹۷). بخش اعظمی از تیم ملی کشتی فرنگی از استان خوزستان می‌باشد. همواره استان خوزستان در لیگ‌های برتر کشور تیم‌های مدعی ارائه کرده است. در ورزش فوتبال به‌خصوص در بعضی از سال‌ها بیشتر از دو تیم در لیگ برتر داشته است (حضور تیم‌های نفت مسجد سلیمان، صنعت نفت آبادان و فولاد خوزستان در لیگ فوتبال برتر بیست و دوم). براساس آمار و گزارش‌ها، استان خوزستان بیشترین بازیکن را در جام جهانی فوتبال در بین تمامی استان‌ها داشته است. در سال ۱۳۹۶ در تیم ملی بسکتبال ۱۱ بازیکن از ۲۳ بازیکن، از تیم‌های خوزستانی به اردوی تیم ملی دعوت شدند. در رقابت‌های کشتی فرنگی نونهالان در کشور، استان خوزستان در چند دوره به مقام قهرمانی رسیده است. در ورزش‌های پایه مانند دو و میدانی، ژیمناستیک و ورزش‌هایی مانند آمادگی جسمانی یا فیتنس نیز استان خوزستان به مدل‌های زیادی در عرصه‌های بین‌المللی دست پیدا کرده است. سازمان‌های ورزشی کشور نیز به ضرورت برنامه‌ریزی راهبردی در ورزش پی برده‌اند و تحقیقاتی نیز در این زمینه انجام شده است. با این حال به وضوح روشن است که ساختار سازمان‌ها به گونه‌ای پیچیده شده که برنامه هر سازمانی با سازمانی دیگر متفاوت است و بدون برنامه‌ریزی‌های دقیق به هیچ وجه نمی‌توانند به حیات خود تداوم بخشند. اداره کل ورزش و جوانان استان خوزستان نیز از این مقوله مستثنی نیست و چنانچه راهبردهای تدوین شده برای توسعه ورزش قهرمانی در

خوزستان با نگرش علمی، اجرایی و منطقی در بخش‌های مختلف ورزش مانند وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌های ورزشی و ادارات کل ورزش و جوانان به اجرا در آید، حوزه ورزش قهرمانی می‌تواند با تکیه بر آن‌ها و با بهره‌مندی از فرصت‌ها و تهدیدهای موجود و با شناخت نقاط ضعف و قدرت به جایگاهی برسد که ورزش قهرمانی این استان را ارتقا دهد و با استمرار و استقرار راهبردهای تدوین‌شده، وضعیت خود را ابتدا در قاره آسیا و سپس در سطح جهان ارتقا بخشد.

روش‌شناسی پژوهش

هدف اصلی این تحقیق، طراحی و تدوین برنامه راهبردی توسعه ورزش قهرمانی استان خوزستان از منظر بیرونی (فرصت‌ها و تهدیدها) بود. لذا این تحقیق بر اساس هدف، از نوع کاربردی و بر اساس روش، از نوع اکتشافی و شیوه انجام این تحقیق، به صورت کیفی بود. در بخش کیفی شامل نخبگان علمی (عضو هیئت علمی دانشگاه) و نخبگان تجربی (مدیران ورزش در سطح ادارات متولی) بود که دارای سابقه بالای ۱۰ سال در زمینه مطالعه و طراحی برنامه‌ریزی راهبردی در ورزش هستند. در واقع ملاک انتخاب نمونه بر مبنای دو شاخص آگاهی و تجربه صورت گرفت. نمونه آماری در بخش کیفی از نوع نمونه‌گیری هدفمند از نوع موارد مطلوب بود که با ۱۳ نفر از خبرگان مصاحبه شد. در بخش مدل‌سازی تفسیری ساختاری با استفاده از پنل دلفی و با حضور ۷ خبره مسلط به ورزش قهرمانی، امتیازدهی به مولفه‌ها انجام شد. با استفاده از مصاحبه نیمه‌سازمان‌یافته، به طرح سوالات در راستای شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها پرداخته شد. بدین منظور، ابتدا به تعیین SWOT ورزش قهرمانی استان خوزستان اقدام گردید. به منظور تعیین فرصت‌ها و تهدیدهای ورزش قهرمانی استان خوزستان و بررسی وضعیت موجود، آمارها و همچنین مصاحبه نیمه‌سازمان‌یافته، گویه‌هایی در فهرست فرصت‌ها (O) و تهدیدها (T) استخراج گردید. گفتنی است که جهت تعیین پایایی از روش کدگذاری همزمان استفاده شد و ضریب قابل قبولی (۰/۸۶/۲۰) به دست آمد. به منظور بررسی قابلیت اعتبار نیز از مقبولیت، قابلیت انتقال و قابلیت تأییدپذیری استفاده گردید. برای کسب قابلیت اعتبار و انتقال‌پذیری، تلاش شد تا مشارکت‌کنندگان با حداکثر تنوع تجربیات انتخاب شوند. قابلیت تأیید را می‌توان از طریق ارائه روند پژوهش به طریقی که قابل پیگیری باشد، تضمین نمود. در واقع این معیار نشان می‌دهد که نتایج پژوهش، حاصل فرضیه‌ها و پیش‌دانسته‌های پژوهشگر نیست. تشریح کامل مراحل تحقیق اعم از جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و شکل‌گیری درونمایه‌ها به منظور فراهم نمودن امکان ممیزی پژوهش توسط مخاطبان و خوانندگان صورت گرفته است. همچنین فرایند انجام کار در اختیار چند تن از

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدل‌سازی ساختاری-تفسیری

همکاران پژوهش قرار داده شد تا صحت نحوه انجام پژوهش تایید گردد. ابزارهای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با استفاده از روش تفسیر ساختاری بود که نیازمند نرم‌افزار خاصی نیست و صرفاً به خلاصه‌کردن داده‌ها و نتیجه‌گیری از آن کفایت می‌شود. همچنین به منظور ترسیم مدل تفسیری-ساختاری از نرم‌افزار Micmac استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
سمت	هیئت علمی دانشگاه	۴۶/۳۸٪
	مدیر اجرایی	۶۱/۵۳٪
سن	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۳۰/۷۶٪
	بین ۵۰ تا ۶۰ سال	۲۳/۰۷٪
	بیشتر از ۶۰ سال	۴۶/۱۵٪
	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۳۰/۷۶٪
سابقه	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۴۶/۳۸٪
	بیشتر از ۲۰ سال	۳۰/۷۶٪

همانطور که ملاحظه می‌شود ۴۶/۳۸ درصد عضو هیئت علمی، ۴۶/۱۵ درصد دارای سن بیشتر از ۶۰ سال و ۴۶/۳۸ درصد بین سن ۱۵ تا ۲۰ سال سابقه کاری داشتند. تعداد مقاله‌های منتشرشده از طرف مصاحبه‌شوندگان و پایان‌نامه‌های راهنمایی شده بیش از ۲۰ سند علمی می‌باشد.

جدول ۲: کدگذاری یافته‌های حاصل از مصاحبه در حیطه تهدیدات و فرصت‌های ورزش قهرمانی

مفهوم	شاخص‌های تهدید	ضریب	رتبه	نمره
۱	توجه نکردن اهمیت ورزش در جامعه	۰/۰۲۱	۲	۰/۰۴۲
۲	پرکردن اوقات فراغت با شبکه‌های مجازی	۰/۰۲۰	۲	۰/۰۴۰
۳	موانع محدودیت بانوان برای ورزش قهرمانی	۰/۰۳۵	۱	۰/۰۳۵
۴	اجتماعی محدودیت در پخش ورزش بانوان	۰/۰۲۵	۱	۰/۰۲۵
۵	اولویت داشتن مباحث تحصیلی بر ورزش	۰/۰۲۰	۲	۰/۰۴۰
۶	نگرانی خانواده از عوارض ورزش قهرمانی	۰/۰۱۶	۲	۰/۰۳۲
۷	درگیری جوانان با موبایل و اینترنت	۰/۰۱۹	۲	۰/۰۳۸
۸	پوشش خبری نامناسب برای ورزش قهرمانی	۰/۰۱۵	۲	۰/۰۳۰
۹	پخش نکردن بازی‌های زنده رشته‌های مختلف	۰/۰۱۸	۲	۰/۰۳۶
۱۰	ضعیف کمبود وجود رسانه فراگیر برای ورزش قهرمانی	۰/۰۱۹	۲	۰/۰۳۸
۱۱	فیلتر بودن رسانه‌های مجازی پرطرفدار	۰/۰۱۸	۲	۰/۰۳۶
۱۲	علاقه نداشتن مسئولان به ورزش قهرمانی	۰/۰۲۸	۱	۰/۰۲۸
۱۳	علاقه نداشتن مسئولان به سرمایه‌گذاری در ورزش قهرمانی	۰/۰۲۵	۱	۰/۰۲۵
۱۴	مشکلات تمایل نداشتن مسئولان به استعدادیابی در ورزش مدیریتی	۰/۰۲۷	۱	۰/۰۲۷
۱۵	اقدامات سلیقه‌ای برای ورزش قهرمانی	۰/۰۲۲	۱	۰/۰۲۲
۱۶	تمایل نداشتن مسئولان برای برنامه‌ریزی دقیق	۰/۰۲۳	۱	۰/۰۲۳
۱۷	دخالت سازمان‌های غیرورزشی در ورزش	۰/۰۲۹	۱	۰/۰۲۹
۱۸	استفاده مدیران از قهرمانان ورزشی برای پیشرفت خود	۰/۰۲۳	۱	۰/۰۲۳

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

۰/۰۴۲	۲	۰/۰۲۱	فقدان طرح یکپارچه کشوری برای ورزش قهرمانی	۱۹
۰/۰۳۴	۲	۰/۰۱۷	روی آوردن جوانان به کار به جای ورزش	۲۰
۰/۰۴۸	۲	۰/۰۲۴	مشکلات اقتصادی و تورم در جامعه	۲۱
۰/۰۴۰	۲	۰/۰۲۰	هزینه نسبتاً بالای ورزش در سطح قهرمانی	تهديدات ۲۲
۰/۰۲۱	۲	۰/۰۲۱	وجود جوانان بیکار در سطح استان	اقتصادی ۲۳
۰/۰۳۴	۲	۰/۰۱۷	نبود معافیت مالیاتی و تسهیلات بانکی	۲۴
۰/۰۳۴	۲	۰/۰۱۷	انصراف برخی از ورزشکاران از ادامه ورزش	۲۵
۰/۰۴۲	۲	۰/۰۲۱	پایین بودن اعتبارات ورزشی استان	۲۶
شاخص‌های فرصت				
۰/۱۳۲	۴	۰/۰۳۳	علاقه جوانان به ورزش و قهرمان شدن	۱
۰/۰۹۲	۴	۰/۰۲۳	علاقه مندی مردم استان به ورزش و قهرمانان	علاقه ۲
۰/۰۸۰	۴	۰/۰۲۰	علاقه مردم به قهرمانان ورزشی	اجتماعی ۳
۰/۰۸۰	۴	۰/۰۲۰	تاکید تعالیم به دینی به فعالیت بدنی	۴
۰/۱۴	۴	۰/۰۳۵	جوان بودن جمعیت استان خوزستان	۵
۰/۰۶۹	۳	۰/۰۲۳	وجود تیم‌های باشگاهی کشوری در استان	۶
۰/۰۵۴	۳	۰/۰۱۸	تنوع رشته‌های مختلف در سطح قهرمانی در استان	۷
نیروی انسانی قوی				
۰/۰۵۱	۳	۰/۰۱۷	داشتن کرسی در برخی از فدراسیون‌ها	۸
۰/۰۴۵	۳	۰/۰۱۵	فارغ التحصیلان دانشگاهی تربیت بدنی	۹
۰/۰۹۲	۴	۰/۰۲۳	وجود استعداد در برخی از رشته‌ها مثل فوتبال و کشتی فرنگی	۱۰
۰/۰۵۷	۳	۰/۰۱۹	وجود قهرمانان کشوری در بین ورزشکاران استان	۱۱

۰/۰۶۶	۳	۰/۰۲۲	تبلیغات رسانه برای ورزش خصوصی	۱۲
۰/۰۵۷	۳	۰/۰۱۹	آگاهی‌رسانی نسبتاً مناسب برای مسابقات قهرمانی	۱۳
۰/۰۴۸	۳	۰/۰۱۶	دعوت از بخش خصوصی در رسانه ملی	۱۴
۰/۰۵۱	۳	۰/۰۱۷	تبلیغ محصولات و جایگاه‌های قهرمانی استان در کشور	۱۵
۰/۱	۴	۰/۰۲۵	پرداختن به ورزش بانوان در رسانه	۱۶
۰/۱۱۶	۴	۰/۰۲۹	مرزی بودن استان خوزستان و دعوت از مرزی بودن کشورهای همجوار	۱۷
۰/۰۴۸	۳	۰/۰۱۸	انتقال راحت بازیکنان به کشورهای همسایه استان	۱۸
۰/۰۹۲	۴	۰/۰۲۳	امکان کمپ مشترک با کشورهای مجاور خوزستان	۱۹
۰/۰۹۶	۴	۰/۰۲۴	امکان برگزاری مسابقات چندجانبه با کشورهای همسایه	۲۰
۲/۴۳۰	۱		مجموع	

با توجه به نمره حاصل (۲/۴۳) مشخص می‌شود که ورزش قهرمانی استان خوزستان در برابر تهدیدها به خوبی عمل نمی‌کند و ورزش قهرمانی استان خوزستان در معرض تهدید قرار دارد. برای پاسخ به این سوال که مولفه‌ها به چه میزان بر یکدیگر اثرگذار هستند، از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری استفاده می‌شود. در این روش مشخص می‌شود متغیرهای موجود در مدل به چه میزان بر یکدیگر نفوذ دارند و یا به چه میزان از متغیرهای دیگر نفوذپذیر هستند.

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

جدول ۳: ماتریکس تعاملی تاثیرات مستقیم مولفه‌ها

مرزی بودن استان	فرصت تبلیغات	نیروی انسانی	علاقه اجتماعی	تهدیدات اقتصادی	مشکلات مدیریتی	رسانه ضعیف	موانع اجتماعی
۰	۱	۱	۲	۱	۱	۰	۰
۰	۳	۰	۲	۰	۰	۰	۱
۰	۱	۳	۱	۲	۰	۲	۱
۰	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۱
۰	۲	۱	۰	۱	۱	۱	۱
۰	۱	۰	۲	۰	۱	۱	۱
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۳	۱
۰	۲	۰	۰	۱	۰	۱	۰

در این ماتریکس امتیازات از عدد ۰ تا ۳ تعلق می‌گیرد. عدد ۰ بدون تاثیر، عدد ۱ تاثیر ضعیف، عدد ۲ تاثیر متوسط، عدد ۳ تاثیر قوی را نشان می‌دهد. در این ماتریکس، امتیازات در واقع تاثیراتی است که سطرها بر ستون‌ها می‌گذارند. به عنوان مثال، فرصت تبلیغات بر رسانه ضعیف به میزان ۳ واحد تاثیرگذار است و رسانه ضعیف نیز بر فرصت تبلیغات به میزان ۳ تاثیرگذار است.

جدول ۴: ویژگی‌های ماتریکس تاثیرات مستقیم

شاخص‌ها	ارزش
اندازه ماتریکس	۸
تعداد چرخش‌ها	۲
تعداد صفرها	۲۸
تعداد ۱	۲۶
تعداد ۲	۷
تعداد ۳	۳
تعداد پتانسیل‌ها	۰
کل	۳۶

جدول ۵: خلاصه مجموع ماتریکس تاثیرات مستقیم

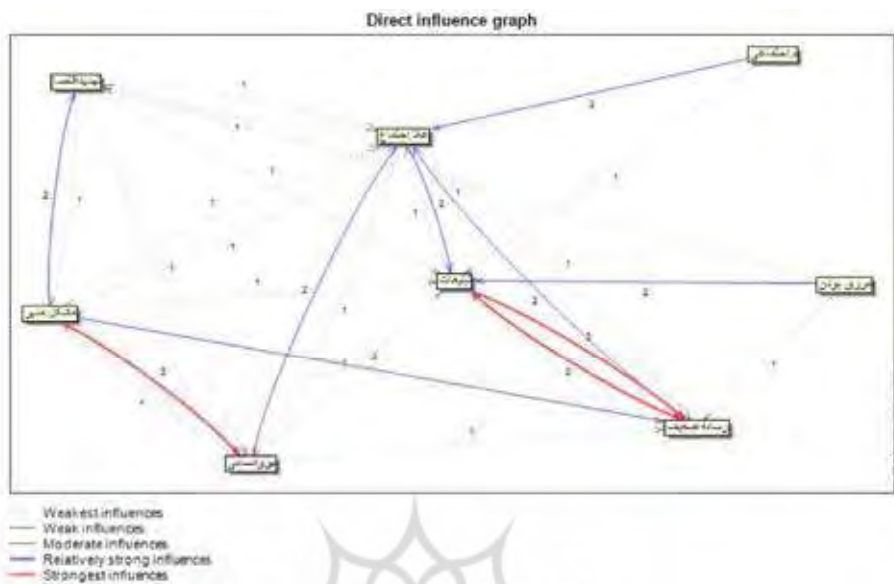
	مجموع امتیازات سطر	مجموع امتیازات ستون	سطح بندی بر مبنای تاثیرگذاری	سطح بندی بر مبنای تاثیرپذیری
موانع اجتماعی	۶	۶	۳	۴
رسانه ضعیف	۶	۸	۳	۳
مشکلات مدیریتی	۱۰	۴	۱	۶
تهدیدات اقتصادی	۵	۵	۴	۵
علاقه اجتماعی	۷	۹	۲	۲
نیروی انسانی قوی	۶	۶	۳	۴
فرصت تبلیغات	۵	۱۱	۴	۱
مرزی بودن استان	۴	۰	۵	۷

همانطور که ملاحظه می شود، بیشترین میزان تاثیرگذاری مربوط به مولفه مشکلات مدیریتی و بیشترین میزان تاثیرپذیری نیز مربوط به فرصت تبلیغات می باشد.

شکل ۱: پلان تاثیرگذاری و تاثیرپذیری سیستم

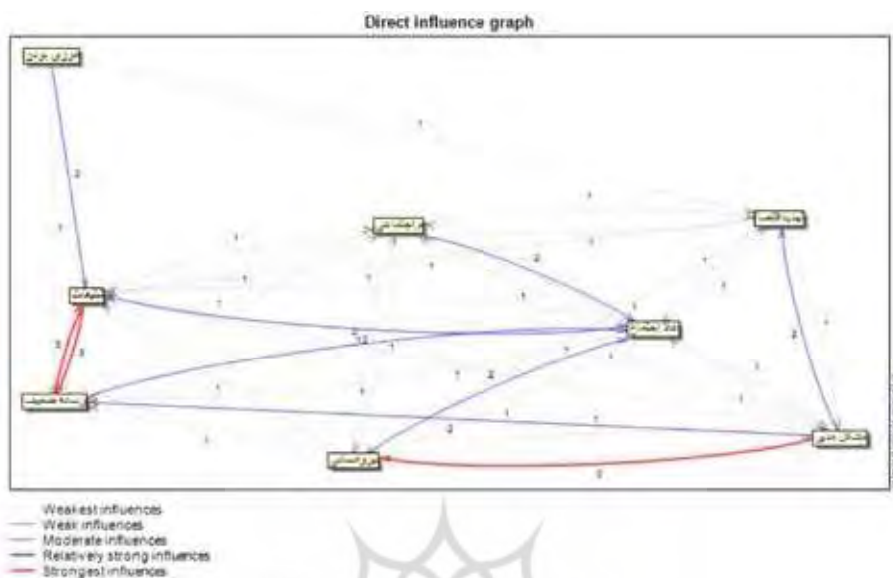
تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

شکل ۲: نمودار تاثیرات مستقیم در حالت ۷۵ درصد مسیر

در شکل ۲، ۷۵ درصد از کل مسیرهای ممکن بر مبنای ماتریس تعاملی ترسیم شده است. همانطور که مشخص است، مشکلات مدیریتی بر نیروی انسانی تأثیری بسیار قوی دارد و دو مولفه تبلیغات و رسانه نیز تأثیر متقابل قوی بر یکدیگر دارند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۳: نمودار تاثیرات مستقیم در حالت ۱۰۰ درصد مسیر

دو شکل بالا نتایج اثرگذاری مولفه‌ها بر یکدیگر را نشان می‌دهد. به عنوان مثال، در شکل ۳ نشان داده شده است که مشکلات مدیریتی بر نیروی انسانی قوی‌ترین نفوذ را دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدل‌سازی ساختاری-تفسیری بود. در نخستین سطح از مولفه‌های حیطه بیرونی، مشکلات مدیریتی قرار دارد. البته تفاوت این مشکلات مدیریتی با ضعف سیستم مدیریتی که در حیطه درونی در پژوهش‌های SWOT وجود دارد، این است که در حیطه درونی ضعف سیستم مدیریتی فقط به استان خوزستان و سازمان‌های ورزشی آن از قبیل اداره کل ورزش و جوانان استان و شهرستان‌ها و همچنین هیئت‌های ورزشی آن اشاره دارد؛ اما در حیطه بیرونی منظور از مشکلات مدیریتی، مدیران غیرورزشی و یا مدیران خارج از استان خوزستان مدنظر است. یکی از شاخص‌های این حیطه، اقدامات سلیقه‌ای برای ورزش قهرمانی بود. این شاخص به نظر می‌رسد مخرج مشترک بسیاری از پژوهش‌هایی است که با هدف بررسی وضعیت راهبردی ورزش قهرمانی یک استان انجام شده است. کشاورز و همکاران (۱۳۹۳)، زیاری و همکاران (۱۳۹۵)، حسینی و همکاران (۱۳۹۲) و کاشف و همکاران (۱۳۹۷) به این مساله اشاره داشتند. حال در برخی از پژوهش‌ها به

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

برنامه‌محور نبودن فعالیت‌ها و در برخی دیگر وحدت رویه‌نداشتن در کارها، همچنین به تعهد نداشتن به اجرای برنامه جامع و اقدامات سلیقه‌ای نیز اشاره شده است. به نظر می‌رسد ثبات نداشتن اجرای برنامه‌ها در فعالیت‌ها می‌تواند موجبات سلیقه‌ای رفتارکردن مدیران را فراهم کند. از سوی دیگر، با توجه به اینکه پیش‌تر به آن اشاره شد مدیران نتیجه‌گرا هستند و در بازه‌های زمانی کم مشغول به فعالیت می‌باشند و سریع در پست و جایگاهی دیگر قرار می‌گیرند. از این رو در صورتی که بخواهیم جمع‌بندی کنیم می‌توان گفت وضعیت مدیریت ورزش با توجه به دخالت‌هایی که از سوی سازمان‌های دیگر در آن صورت می‌گیرد و عدم ثبات مدیریت و برنامه، دارای مشکلات عدیده‌ای است (حسینی، ۱۳۹۲، رشیدلمیر و همکاران، ۱۳۹۲؛ رضایی و همکاران، ۱۳۹۸) که به نظر می‌رسد رسیدگی و درمان ضعف و تهدیدات موجود به نظر خبرگان از سایر مسائل اهمیت بیشتری دارد. یکی دیگر از مشکلات مدیریتی که در حیطه تهدیدها قرار دارد، دخالت سازمان‌های غیرورزشی در ورزش است. از انواع دخالت‌های سازمان‌های غیرورزشی در ورزش می‌توان به تصدی پست‌های مهم در ورزش اشاره کرد. با قرار دادن پست‌های مهم ورزش در اختیار افرادی که ورزشی نیستند و یا کارنامه درخشانی در زمینه ورزش ندارند، ورزش قهرمانی پیشرفت نخواهد کرد. به نظر می‌رسد که دخالت سازمان‌های غیرورزشی در ورزش سمت و سوی ورزش را به جهت دیگری سوق می‌دهد که برای توسعه ورزش مناسب نیست. تبعات دخالت سازمان‌های دیگر در یک سازمان ورزشی می‌تواند اقدامات سلیقه‌ای مدیران نیز باشد. با توجه به شرایط کشور و لزوم توجه زیاد به هزینه‌ها و از طرفی توسعه ورزش باید کارها با توجه و نظارت و برنامه‌ریزی دقیق انجام شود. اقدامات سلیقه‌ای موجب می‌شود هزینه زیادی هدر رود (شعری و همکاران، ۱۳۹۵) و نتیجه مورد انتظار نیز به دست نیاید. به همین دلیل اقدامات خارج از برنامه می‌تواند هزینه و تبعات زیادی را برای سازمان داشته باشد- هر چند که نخبگان در این پژوهش به تمایل نداشتن مسئولان برای برنامه‌ریزی دقیق نیز اشاره کردند.

همانطور که پیش‌تر نیز اشاره شد، مدیران نتیجه‌گرا هستند. به نظر می‌رسد یکی از دلایل نتیجه‌گرا بودن مدیران، بی‌ثباتی در مسند مدیریت و تهیه یک رزومه سریع است؛ یعنی مدیران با توجه به اینکه ورزش را یک سکوی پرتاب در نظر می‌گیرند، صرفاً به رکوردها و نتایجی که ورزشکاران در مسابقات مختلف می‌گیرند، اکتفا می‌کنند. در صورتی که ممکن است یک قهرمان به صورتی خودشکوفای و توان و حمایت خانواده خود به جایگاهی رسیده باشد، اما مسئولان نتایج را به نام خود و سندی برای افتخارات خود در نظر می‌گیرند. در صورتی که اگر فرهنگ غالب بر مدیریت کشور، کارهای زیربنایی و ساختاری باشد، سیستم

خود به خود قهرمان تولید می‌کند و نیازی به نتیجه‌گرایی نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود که مدیران سطوح عالی بیشتر بر برنامه‌ها نظارت داشته باشند و فرهنگ برنامه‌محوری را توسعه دهند. همچنین می‌توانند برای انتخاب مدیران سطوح میانی از ملاک برنامه‌محور بودن فعالیت‌های مدیر استفاده نمایند.

در رده دوم میزان تاثیرگذاری مولفه‌های بیرونی، مولفه علاقه اجتماعی قرار دارد که در حیطه فرصت‌هاست. پژوهش‌های طالقانی و همکاران (۱۴۰۱)، جمالی و همکاران (۱۴۰۰)، کلانی و همکاران (۱۳۹۹)، شیرزادی و همکاران (۱۳۹۸) و رضایی و همکاران (۱۳۹۸) نیز به نتایج مشابهی دست یافته‌اند. یکی از عوامل پایه‌ای در توسعه ورزش و یا ورزش قهرمانی به طور منطقی درصد قابل توجه جمعیت جوان و علاقه آنان به ورزش است. با توجه به اینکه سن قهرمانی در بیشتر ورزش‌ها حدود ۲۰ تا نهایت ۳۰ سال است، لذا در صورتی که درصد قابل توجهی از جمعیت جامعه این حدود سن داشته باشند می‌توان از آن به عنوان یک فرصت خوب استفاده نمود. همچنین میزان سنین کمتر یعنی سنین نونهالی و نوجوانی نیز در صورتی که میزان قابل توجهی از درصد جمعیت را به خود اختصاص دهند، می‌توان با برنامه‌ریزی و جهت‌دهی و انگیزه مناسب به آنان شاهد رشد ورزش قهرمانی در استان بود. در این پژوهش خبرگان به علاقه بالای جوانان استان خوزستان به ورزش اشاره داشتند. مهم‌تر از جامعه جوان، میزان علاقه جوانان به ورزش است. در صورتی که جامعه جوان باشد و علاقه در حد بالایی نباشد، نمی‌توان انتظار رشد ورزش قهرمانی را داشت. خبرگان در این پژوهش علاقه جوانان به ورزش را یک فرصت در نظر گرفتند که به نظر می‌رسد علاقه جوانان استان خوزستان را مثبت ارزیابی کردند.

با توجه به اینکه دین اسلام بر فعالیت‌های ورزشی تأکید فراوانی دارد، از این جهت نیز می‌توان به آن به عنوان یک فرصت نگاه کرد. عنوان «ورزش» به طور مستقل در اسلام مورد بحث قرار نگرفته است، اما موضوع سلامت بدن، از جنبه‌های مختلف مورد توجه قرار گرفته و به آن اهمیت داده شده است. از این‌رو، ورزش یکی از مهم‌ترین راه‌های حفظ سلامتی بدن و افزایش توانایی آن، جهت انجام وظایف و عبادات به‌شمار می‌رود (بوستانی و همکاران، ۱۳۹۳). لذا از این جهت می‌توان آن‌را مورد تأکید دین دانست. به عبارت دیگر، آثار و فوائد ورزش است که مطلوب دین و شارع است، نه خود ورزش (خانجانی و همکاران، ۱۳۹۲). ورزش‌هایی که اهداف بیشتری را در این زمینه محقق می‌کنند، از نظر اسلام مطلوب‌ترند. از این‌رو، ورزش‌هایی مانند شنا و تیراندازی مورد تأکید قرار گرفته است. در نهایت می‌توان نتیجه گرفت که

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

هر ورزشی برای بدن انسان مفید باشد و با آموزه‌های اسلامی منافات نداشته باشد، مورد توصیه اسلام نیز خواهد بود (بوستانی و همکاران، ۱۳۹۳).

در رده سوم میزان تاثیرگذاری در حیطه بیرونی سه مولفه موانع اجتماعی، رسانه ضعیف و نیروی انسانی قوی قرار دارد. در واقع این سه مولفه از نظر میزان تاثیرگذاری در یک سطح قرار دارند. این سه مولفه از نظر میزان تاثیرپذیری نیز تقریباً در یک سطح قرار دارند. یکی از موانع مهم برای پیشرفت ورزش در جامعه، پذیرش ورزش به عنوان پدیده‌ای مهم است. علی‌رغم اینکه جوانان تمایل زیادی برای پرداختن به فعالیت‌های ورزشی دارند، اما «هزینه ورزش در سبد خانوار» خانواده‌های ایرانی هنوز جای ندارد و به عنوان یک کالا یا خدمات لوکس محسوب می‌شود (جلائی و امجدی، ۱۴۰۰) و این مسئله نیاز به بررسی بیشتر دارد. ممکن است یکی از دلایل آن، تورم و لذا صرف هزینه برای متغیرهای با اهمیت‌تر مثل آموزش، درمان، امنیت و ... باشد. یکی دیگر از تهدیدات ورزش قهرمانی استان خوزستان و یا کشور می‌تواند محدودیت بانوان برای ورزش قهرمانی باشد. البته در این چند سال اخیر تعداد تیم‌های ورزشی بانوان استان خوزستان و کشور بیشتر شده است. اما باز هم به نظر می‌رسد برای دختران با استعداد، مسائل مهم‌تری از ورزش وجود داشته باشد که نیاز به فرهنگ‌سازی دارد. به نظر می‌رسد بسیاری از آسیب‌های اجتماعی و بسیاری از مسائلی که می‌تواند بر سلامت تاثیرگذار باشد، در حوزه ورزش قابل پیشگیری و حل است. یکی دیگر از تهدیدات اجتماعی موجود، درگیری جوانان با اینترنت و شبکه‌های اجتماعی است. با رشد روزافزون اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، جوانان و نوجوانان بیشتر درگیر اینترنت شده‌اند (موسوی، ۱۳۹۹) و اوقات فراغت خود را بیشتر با آن پر می‌کنند. متأسفانه در دوره شیوع ویروس کرونا، دانش‌آموزان ابتدایی نیز درگیری بیشتری با اینترنت پیدا کردند و این می‌تواند یک تهدید بزرگ برای سلامت جامعه در آینده باشد.

طبق نظر نخبگان، رسانه نیز در این راستا خوب عمل نمی‌کند که در حیطه تهدیدات قرار گرفته است. وجود رسانه به خودی خود یک فرصت است، اما زمانی که در راستای اهداف حرکت نکند، می‌تواند به یک تهدید نیز تبدیل شود. ورزش به عنوان پدیده‌ای اجتماعی دارای اهمیت فرهنگی در جوامع مختلف است. اعتقاد بیشتر محققان علوم اجتماعی بر این است که ورزش می‌تواند از طریق ابعاد مختلف اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی نقش تاثیرگذاری در کسب سرمایه اجتماعی داشته باشد (مولایی و همکاران، ۱۳۹۸) که به دنبال آن ایجاد توسعه فرهنگ اجتماعی است. در واقع رسانه‌ها تعیین می‌کنند که کدام ورزش‌ها و رویدادها

بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرند، درک عمومی از ورزش و ورزشکاران را شکل می‌دهند، رویدادهای ورزشی و حمایت‌های مالی را ترویج می‌کنند و لحن پوشش ورزشی را تعیین می‌نمایند (یان^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). در سطح سوم یک متغیر دیگر که به عنوان فرصت در نظر گرفته شده است، نیروی انسانی قوی قرار دارد. یکی از مولفه‌های موجود در حیطه ضعف‌ها، کمبود نیروی متخصص بود. با در نظر گرفتن هر دو مولفه می‌توان نتیجه گرفت که نیروی انسانی کاربلد و متخصص وجود دارد، اما به کار گرفته نمی‌شود. یکی از شاخص‌های ضعف سیستم مدیریت، قرار گرفتن رابطه به جای ضابطه بود. از ترکیب شاخص‌های یادشده می‌توان پی برد که چرا کمبود نیروی متخصص در سیستم وجود دارد. در واقع به دلیل وجود ارتباطات و یا یک سری مصلحت‌ها که مورد نظر گروه صاحب قدرت در ادارات ورزشی قرار دارند، از برخی از نیروهای متخصص استفاده نمی‌شود. لذا به نظر می‌رسد در صورتی که شایسته‌سالاری بر مدیریت ورزش استان حاکم شود- شایسته‌سالار نبودن، یکی از ضعف‌های ورزش قهرمانی استان نیز بود- در نتیجه می‌توان برخی از مشکلات اصلی را حل کرد. با توجه به اینکه خبرگان در این پژوهش بر این باور بودند که نیروی انسانی قوی اعم از داشتن کرسی در فدراسیون‌ها، داشتن استعداد، فارغ التحصیلان تربیت‌بدنی، تنوع رشته‌های ورزشی در استان و قهرمانان در استان خوزستان وجود دارد، لذا با بهره‌گیری از این نیروی انسانی قوی می‌توان شاهد بهبود عملکرد ورزش قهرمانی در استان خوزستان باشیم.

در رده چهارم عوامل بیرونی، دو مولفه تهدیدات اقتصادی و فرصت تبلیغات وجود دارد. تهدیدات اقتصادی شامل ۷ شاخص روی آوردن جوانان به کار به جای ورزش، مشکلات اقتصادی و تورم در جامعه، هزینه نسبتاً بالای ورزش در سطح قهرمانی، آمار بالای جوانان بیکار در سطح استان، نبود معافیت مالیاتی و تسهیلات بانکی، انصراف برخی از ورزشکاران از ادامه ورزش و پایین بودن اعتبارات ورزشی استان بود. در همین راستا کشاورز و همکاران (۱۳۹۳) به کاهش ارزش پول ملی به عنوان یک تهدید اشاره کردند- که البته شاخص‌های اقتصادی دیگر در این پژوهش نیز را نمی‌توان بی‌ارتباط با کاهش ارزش پول ملی کشور دیگر نظر گرفت. از سوی دیگر، با توجه به تورم و نیاز به کار، جوانان به منظور تامین نیازهای حداقلی مجبور هستند به کار روی بیاورند و بعضاً از ورزش نیز کناره‌گیری می‌کنند. کاشف و همکاران (۱۳۹۷) نیز به مشکلات اقتصادی به عنوان یک تهدید اشاره دارند. همچنین به نرخ بالای بیکاری و روی آوردن جوانان به کسب و کار را نیز تهدید برای ورزش قهرمانی نیز اشاره دارند. بنابراین به نظر می‌رسد مشکلات اقتصادی

¹ Yan

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

که گریبان‌گیر جامعه شده است، می‌تواند بر ورزش به طور کلی و بر همه انواع آن تاثیرگذار باشد؛ یعنی مشکلات اقتصادی بر ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و ورزش حرفه‌ای تاثیرگذار است. چون افراد به جای پرداختن به ورزش بیشتر به فکر کسب و کار خود هستند، در نتیجه ورزش قهرمانی توسعه پیدا نمی‌کند. بنابراین در صورت رفع مشکلات اقتصادی به نظر می‌رسد به طور طبیعی تعداد افراد ورزشکار جامعه بیشتر می‌شود.

در رده چهارم عوامل بیرونی، مولفه فرصت تبلیغات نیز وجود دارد. رسانه ضعیف در حیطه تهدیدها و فرصت تبلیغات در حیطه فرصت‌ها قرار دارد. با کنار هم قرار دادن فرصت تبلیغات در حیطه فرصت‌ها و رسانه ضعیف در حیطه تهدیدها، در واقع از نظر خبرگان می‌توان این برداشت را داشت که تبلیغات و آگاهی‌رسانی در ورزش به خوبی صورت نمی‌گیرد. صفدری و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند که برنامه‌های ورزشی استان از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست. این نشان می‌دهد که رسانه ضعیف است- در صورتی که می‌توان از آن به عنوان یک فرصت استفاده نمود. در واقع، رسانه‌ها همیشه برای توسعه یک پدیده فرصت محسوب می‌شوند، مگر اینکه عملکرد بدی داشته باشند.

در رتبه آخر عوامل بیرونی، مرزی‌بودن استان خوزستان است، که به عنوان یک فرصت در نظر گرفته شده است. مرزی‌بودن استان خوزستان این فرصت را فراهم می‌آورد تا این استان بتواند در نقل و انتقال بازیکنان راحت‌تر باشد و از این طریق درآمد ارزی نیز داشته باشد و از این فرصت برای پیشبرد سایر اهداف استفاده نماید. برگزاری کمپ‌های مشترک بین کشورها بسیار مرسوم است و کشورهای هم‌مرز از این فرصت بسیار استفاده می‌کنند. به همین دلیل مرزی‌بودن استان خوزستان و برگزاری مسابقات چندجانبه بین تیم‌های عراقی و استان خوزستان علاوه بر مسائل اقتصادی مربوط به گردشگری می‌تواند در ورزش قهرمانی و ایجاد انگیزه برای ورزشکاران نیز بسیار سودمند باشد. همانگونه که از پلان تاثیرگذاری و تاثیرپذیری عوامل بیرونی مشخص است (شکل ۱) در خانه شماره ۱ یعنی خانه متغیرهای دوجوهی متغیری قرار ندارد. در خانه شماره ۲ فقط متغیر مشکلات مدیریتی وجود دارد. با توجه مکان قرارگیری مشکلات مدیریتی می‌توان گفت که به منظور توسعه ورزش قهرمانی نیاز است تا به طور ساختاری، مدیریت یک تغییرات اساسی داشته باشد. به این منظور برای بهبود وضعیت باید از نقاط قوت موجود و فرصت‌ها استفاده نمود تا نقاط ضعف رفع و تهدیدها تبدیل به فرصت شود.

دو مولفه مرزی بودن و تهدیدات اقتصادی در خانه شماره ۳ یعنی خانه متغیرهای مستقل قرار دارد (شکل ۱). متغیرهای مستقل همانطور که پیش‌تر اشاره شد، به طور خودکار عمل می‌کنند؛ یعنی نه تاثیر زیادی از سیستم می‌پذیرند و نه تاثیر زیادی بر سیستم می‌گذارند. تهدیدات اقتصادی با توجه به اینکه یک مشکل برای ورزش محسوب می‌شود، اما به نظر می‌رسد که در ورزش قهرمانی یک متغیر تاثیرگذار صرف نیست. شاید از نظر نخبگان در پژوهش تهدیدات اقتصادی در ورزش قهرمانی تاثیر چندانی ندارند. از یک منظر دیگر می‌توان به تهدیدات اقتصادی و ورزش قهرمانی نگاه کرد. تهدیدات اقتصادی همواره وجود دارند و نمی‌توان توسعه ورزش قهرمانی را تنها به آن ارتباط داد. در واقع به دلیل وجود تهدیدات اقتصادی، نمی‌توان از ورزش قهرمانی منصرف شد، بلکه باید به دنبال راه‌کارهایی بود که بتوان ورزش قهرمانی را توسعه داد. بنابراین به نظر می‌رسد با نگاه به داخل کشور و امکانات موجود و برنامه‌ریزی دقیق، ضمن کشف استعدادها به راه‌های حفظ استعدادها نیز فکر کرد و برنامه دقیقی برای آن تدوین نمود. یکی دیگر از متغیرهای موجود در خانه شماره ۳، مرزی بودن استان خوزستان است. همانطور که مشاهده می‌شود این متغیر در منتهی‌الیه قطر مربع قرار دارد (شکل ۱). یعنی نه اصلا تاثیرپذیر است و نه اصلا تاثیرگذار است. بنابراین این متغیر بسیار خنثی است و با توجه اینکه در حیطه فرصت‌ها قرار دارد، می‌تواند فرصت مناسبی برای توسعه ورزش قهرمانی باشد.

پنج مولفه علاقه اجتماعی، نیروی انسانی قوی، رسانه ضعیف، موانع اجتماعی و فرصت تبلیغات در خانه شماره ۴ یعنی خانه متغیرهای تاثیرپذیر قرار دارند. علاقه اجتماعی تحت تاثیر فرهنگ اجتماعی قرار دارد و با توجه به اینکه در این مقوله همانطور که در این پژوهش به آن اشاره شده ضعیف عمل کرده است، لذا علاقه اجتماعی تحت تاثیر بسیاری از متغیرها قرار دارد که شناسایی آن نیازمند پژوهش است - در این پژوهش می‌توان استناد کرد که علاقه اجتماعی یک متغیر تاثیرپذیر است.

از دیگر مولفه‌های موجود در این پژوهش نیروی انسانی قوی است. نیروی انسانی قوی به عنوان یک فرصت مطرح شده که می‌توان از آن استفاده نمود، اما با توجه به امتیازاتی که نخبگان ارائه کرده‌اند و دو شکل ۲ و ۳، مشاهده می‌شود که این متغیر تحت تاثیر شدید مشکلات مدیریتی قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت تهدید مشکلات مدیریتی می‌تواند بر نیروی انسانی متخصص تاثیرگذار باشد. از این رو، به نظر می‌رسد که با رفع تهدیداتی مانند تمایل نداشتن مسئولان به استعدادیابی و ورزش قهرمانی و برنامه‌ریزی دقیق و دخالت سازمان‌های غیرورزشی می‌توان از فرصت‌ها مانند نیروی انسانی قوی استفاده نمود. رسانه هنگامی

تدوین مدل بیرونی ورزش قهرمانی استان خوزستان بر مبنای مدلسازی ساختاری-تفسیری

که ورزش قهرمانی رواج زیادی داشته باشد می‌تواند از فرصت موجود برای پخش مسابقات استفاده و از طریق جذب حامی مالی سود زیادی را کسب کند. فرصت تبلیغات نیز که در حیطه فرصت‌ها قرار دارد، به همین صورت است. مدیریت می‌تواند از تبلیغات برای توسعه ورزش قهرمانی استفاده کند. توسعه ورزش قهرمانی منجر به جذب رسانه و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌شود. از طریق توسعه ورزش قهرمانی نیز علاقه‌مندی به آن بیشتر خواهد شد و در صورتی که محدودیت برای بانوان کمتر باشد، نیمی از جامعه که زنان هستند نیز به این نوع ورزش جذب می‌شوند. موانع اجتماعی مانند درگیری زیاد جوانان و نوجوانان به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، یکی از تهدیداتی است که می‌تواند در آینده بسیار بر ورزش و سلامت جامعه تاثیرگذار باشد. از این رو به نظر می‌رسد که متغیرهای موجود به جز مرزی بودن استان خوزستان به یکدیگر وابسته هستند.

با توجه به اینکه تهدیدها و فرصت‌های ورزش قهرمانی استان خوزستان در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و تاثیرگذارترین مولفه مشکلات مدیریتی بود، لذا پیشنهاد می‌شود تا حد امکان نظارت بیشتری بر انتخاب روسای هیئت‌های ورزشی و مسئولان ورزش قهرمانی صورت گیرد تا مدیران شایسته در راس امور قرار گیرند. از سوی دیگر، با توجه به علاقه زیاد جوانان به ورزش در صورتی که مشکلات مدیریتی کاهش یابد، می‌توان شاهد پیشرفت ورزش قهرمانی در استان خوزستان باشیم.

منابع

- آهنگری، نوید؛ حسین‌زاده، فخرالدین و حاجی‌نژاد، صادق. (۱۳۹۸). «برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری ورزشی با استفاده از مدل ترکیبی SWOT و VIKOR (مورد مطالعه: استان آذربایجان غربی)». پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش. ۱۱(۴)، صص ۹۱-۱۰۶.
- بوستانی، محمدعلی و بوستانی، محمدحسین. (۱۳۹۳). «فرهنگ ورزش و سلامتی از دیدگاه اسلام و جامعه‌شناسی جهت نیل به سوی سبک زندگی ایرانی-اسلامی». همایش علمی انجمن تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران.
- جمالی قراخلو، علی؛ کاشف، سیدمحمد و عبدوی، فاطمه. (۱۴۰۰). «تدوین مدل راهبردی توسعه پایگاه‌های ورزش قهرمانی کشور». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۲۰(۵۳)، صص ۱۳۳-۱۵۸.
- حسینی، سیدشاهو. (۱۳۹۲). «شناسایی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای استعدادیابی در ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران و تنگناها و چالش‌های فراوری آن». مدیریت ورزشی (حرکت). ۲۵(۲)، صص ۲۹-۵۴.
- رشید لمیر، امین؛ دهقان قهفرخی، امین و رشید لمیر، امیر. (۱۳۹۲). «تدوین برنامه راهبردی اداره کل ورزش و جوانان استان خراسان رضوی در حوزه ورزش و تربیت بدنی». مدیریت ورزشی. ۴(۵)، صص ۱۷۹-۱۹۸.
- خانجانی، خاطره؛ ابویی، فاطمه؛ جبینان، فاطمه و پورمازار، سیده مهتاب. (۱۳۹۲). «تاکید قرآن و اسلام بر ورزش و سلامت جوانان». کنگره پیشگامان پیشرفت.

- رضایی، شمس‌الدین؛ فراخانلو، رضا و سلیمانی مقدم، رضا. (۱۳۹۸). «الگوی پارادایمی توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ایران». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۸(۴۵).
- زیاری، حسین؛ طیبی نائی، سید مصطفی و حامی، محمد. (۱۳۹۵). «تدوین برنامه راهبردی ورزش قهرمانی استان سمنان با روش ترکیبی SWOT و AHP». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۵ (۳۳)، صص ۲۱-۱.
- شیرزادی، رضا؛ رضوی، سیدمحمدحسین؛ امیرنژاد، سعید و محمدی، نصراله. (۱۳۹۸). «بررسی چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و ارائه راهکارها». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۳۸ (پیاپی ۳۱)، صص ۷۱-۷۹.
- کشاورز، لقمان؛ فراهانی، ابوالفضل و صادقی، علی. (۱۳۹۳). «تحلیل عاملی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای توسعه ورزش قهرمانی ایران». رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی. ۱۳۹۳، ۲ (۶)، صص ۸۳-۹۷.
- طالقانی، متین؛ حضرتی صومعه، زهرا و مهاجر، اصغر. (۱۴۰۱). «آسیب‌شناسی ورزش قهرمانی بانوان ایرانی در دهه ۹۰ از طریق تحلیل گفتمان غالب». زن و جامعه (جامعه‌شناسی زنان). ۱۳ (۲) (مسلسل ۵۰)، صص ۱۵۱-۱۶۷.
- شعری آناقیز، صابر؛ حساس یگانه، یحیی؛ سدید، مهدی و نره بی، بنیامین. (۱۳۹۵). «تصمیم‌گیری احساسی سرمایه‌گذاران، حاکمیت شرکتی و کارایی سرمایه‌گذاری». حسابداری مالی. ۳۲ (۳)، صص ۱-۳۷. SID. <https://sid.ir/paper/168191/fa>
- جلالی، سیدعبدالمجید و امجدی، محمدحسین. (۱۴۰۰). «برآورد تقاضای ورزش خانوارهای ایرانی». مدیریت و توسعه ورزش. ۱۰(۲)، صص ۷۶-۸۶. doi: 10.22124/jsmd.2021.5052
- علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم؛ سجادی، سیدنصرالله؛ محمودی، احمد و ساعتیان، وحید. (۱۳۹۳). «بررسی اولویت‌ها و راهکارهای پیشرفت ورزش قهرمانی جودو کشور». نشریه مدیریت ورزشی. ۲۶(۲)، صص ۲۳۱-۲۴۶.
- کاشف، سیدمحمد؛ سیدعامری، میرحسین؛ احمدی، مالک و معرفت، داریوش. (۱۳۹۷). «بررسی مدل راهبردی توسعه ورزش قهرمانی استان آذربایجان شرقی با استفاده از روش SWOT و BSC». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۴ (۴)، صص ۳۷-۲۷.
- کلانی، امین؛ الهی، علیرضا؛ سجادی، سیدنصرالله و زارعیان، حسین. (۱۳۹۹). «تدوین الگوی جامع استعدادیابی در ورزش قهرمانی ایران». پژوهش در ورزش تربیتی. ۸ (۲۰)، صص ۳۳-۵۰.
- موسوی، سیدولی اله. (۱۳۹۹). «شیوع اعتیاد به اینترنت و وضعیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در نوجوانان و جوانان ایرانی در سال ۱۳۹۷». مجله طب نظامی. ۲۲ (۳)، صص ۲۸۱-۲۸۸. SID. <https://sid.ir/paper/362180/fa>
- مولایی فردیپله رود، فاطمه؛ سیدعامری، میرحسین و رضائی نژاد، رحیم. (۱۳۹۸). «اثر مشارکت ورزشی بر سرمایه اجتماعی با میانجی‌گری نقش رسانه و قابلیت تعاملی افراد». پژوهش در ورزش تربیتی. ۷ (۱۶)، صص ۲۳۵-۲۵۶. SID. <https://sid.ir/paper/252106/fa>
- Berg, B. K., Fuller, R. D., & Hutchinson, M. (2018). "But a champion comes out much, much later: A sport development case study of the 1968 US Olympic team". *Sport Management Review*, 21(4), 430-442.
- Choi, Y. D., Kim, O. J., & Ok, G. (2020). "The development of sports industry in South Korea, 2009-2016". *Cogent Social Sciences*, 6(1), 1840799.
- Collet, C., Tozetto, A. V. B., Iha, T., Nascimento, J. V. D., Falcão, W. R., & Milistedt, M. (2019). "Dynamic elements of sports development: Perceptions of basketball coaches". *Revista de psicología del deporte*, 28(3), 0079-85.
- Green, M., & Houlihan, B. (2005). *Elite sport development: Policy learning and political priorities*. Psychology Press.
- Gu, Y. (2020). *The Impact and Restriction of Socio-economic Downturn on the Development of Sports Industry*.
- Hadian, H., Razavi, S. M. H., Boroumand, M. R., & Amirnejad, S. (2020). "Strategies for Developing Economy of Iran's Sports Industry". *Annals of Applied Sport Science*, 8(4), 0-0.

- Kiékiéta, M., & Nassè, T. B. (2020). “**Determinants of championship attractiveness of popular events in Burkina Faso: the critical role of biotope, biocenosis, and media on the national football championship**”. International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 2(1), 11-21.
- Moelyadi, A., Rohendi, T., Sugiharto, S., & Rahayu, S. (2020). “**The Actualization of Economic, Social and Cultural of the Priority Sports Development Program in East Nusa Tenggara Province**”. International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 7(6), 317-325.
- OROS, S., & HANȚIU, I. (2016). “**DUAL CAREER**”: CASE STUDY IN ELITE SPORTS”. Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Educatio Artis Gymnasticae, 61(3).
- Sotiriadou, K., & Shilbury, D. (2009). “**Australian elite athlete development: An organisational perspective**”. Sport management review, 12(3), 137-148.
- Thomas, C. E., Chambers, T. P., Main, L. C., & Gustin, P. B. (2019). “**Factors influencing the early development of world-class Caribbean track and field athletes: a qualitative investigation**”. Journal of Sports Science & Medicine, 18(4), 758.
- Yan, G., Watanabe, N. M., Shapiro, S. L., Naraine, M. L., & Hull, K. (2019). “**Unfolding the Twitter scene of the 2017 UEFA Champions League Final: Social media networks and power dynamics**”. European Sport Management Quarterly, 19(4), 419-436.

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی